

BØRNEHUSET ULLERUPHAVE

LÆREPLAN ULLERUPHAVE

LÆREPLANEN ER SENEST REDIGERET: 05-11-2024
FREDERICIA KOMMUNE

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indhold

1 INTRODUKTION	2
1.1 Læsevejledning	2
1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	4
2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	5
2.1 Børnesyn	5
2.2 Dannelse og børneperspektiv	7
2.3 Leg	8
2.4 Læring	10
2.5 Børnefællesskaber	12
2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	13
2.7 Samarbejde med forældre om børns læring	15
2.8 Børn i udsatte positioner	16
2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen	19
3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	21
3.1 Samspil og relationer	21
3.2 Evaluerende pædagogisk praksis	21
4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	24
4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	24
4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	26
5 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	29
5.1 Alsidig personlig udvikling	29
5.2 Social udvikling	31
5.3 Kommunikation og sprog	33
5.4 Krop, sanser og bevægelse	37
5.5 Natur, udeliv og science	39
5.6 Kultur, æstetik og fællesskab	40
6 UDVIKLINGSPLANER	43

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling. Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016. Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

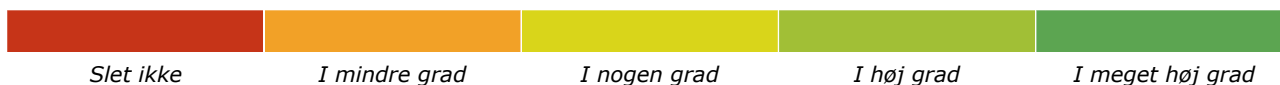
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

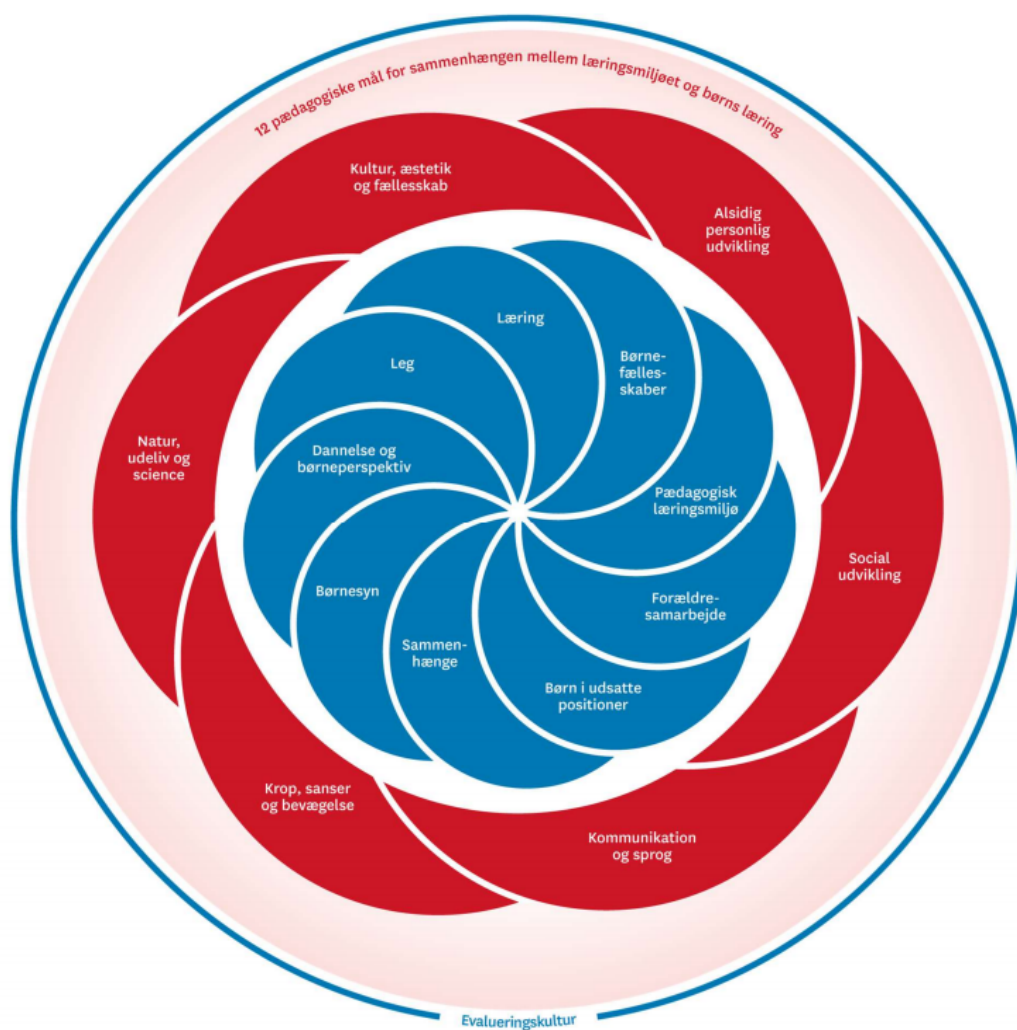
Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Ulleruphave

Velkommen til Børnehuset Ulleruphave, en mangfoldig institution med mange forskelligartede tiltag.

I Ulleruphave kalder vi grupperne for familier. Strukturen i huset er som følger

To vuggestuegrupper: Olsen og Hansen

En småbørnsgruppe: Svendsen

To børnehavegrupper: Jensen og Nielsen

En storegruppe, hvori børnene indgår fra september til april, det år de begynder i "På vej til skole"

Det pædagogiske arbejde i hverdagen tager afsæt i den pædagogiske læreplan, ligesom vi arbejder ud fra det fælles børnesyn i distriktet.

Forud for opstart i Ulleruphave sendes velkomst materiale til forældrene og der aftales en dato for startsamtalet. Her fortæller forældrene om barnets trivsel og udvikling ligesom forventninger afstemmes og barnets start i huset aftales.

Primærpædagogen fortæller lidt om hverdagen i Ulleruphave, hvor barnet får "base" i en fast gruppe. Herfra møder barnet gradvist alt det nye og lærer de andre børn og voksne at kende.

Når familien tilbydes plads efter barselsorlov, er det muligt at afvikle startsamtalet i hjemmet. Her kan familiens sundhedsplejerske eventuelt deltage.

Vi tilrettelægger turgrupper på tværs af familierne - sammensat ud fra børnenes alder, relationer og køn.

Tiltag i værksted, musik og på legepladsen er åben for de børn, der ønsker at være med. De voksne er opmærksomme på at inddrage børn, der ikke selv vælger at deltage i aktiviteter.

Ulleruphave er en del af Distriktsinstitutionen Ullerup Bæk.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								FOKUSOMRÅDER		
	Børnesyn	Dannelse og børneperspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammenhæng til bhk.	Samspil og relationer	Evaluerings af praksis
31-10-2024	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

Distriktets Børnesyn

Med afsæt i FN's Børnekonvention samt lov om den nye styrkede læreplan og Fredericia Kommunes Børne- og Ungepolitik har Ullerup Bæk Distriktet udarbejdet følgende Børnesyn:

Omsorg:

Sundhed – både psykisk og fysisk.

Barnet skal mødes ligeværdigt, så det oplever selv-værdi.

Det pædagogiske personale skal skabe en tæt relation til barnet og responderer på barnets handlinger

Ethvert barn har krav på, at dets basale behov bliver opfyldt.

Det pædagogiske personale skal skabe rammer for at et hvert barn oplever tryghed, og at børnene har tætte relationer til andre.

Rettigheder:

Ethvert barn har krav på beskyttelse mod alle former for overgreb.

Barnet skal møde pædagogisk personale, der understøtter og handler på barnets rettigheder

Ethvert barn mødes fordomsfrit uanset tro, etnicitet, køn og sociale tilhørsforhold.

Det pædagogiske personale tager afsæt i den forskellighed, der er i enhver børnesammensætning.

Sammenhæng i børns liv:

Ethvert barn har krav på at opleve sammenhæng i forhold til de arenaer som det bevæger sig i – hjem, institution, skole, fritid.

Det pædagogiske personale tager ansvar for, at der sker et tæt og forpligtigende samarbejde med alle aktører – barnet selv, barnets forældre, samarbejdspartnere o.a.

Leg og Læring

Kompetencer:

Ethvert barn har krav på at blive så dygtig som det kan.

Det pædagogiske personale tager ledelse af børnefællesskaber, meningsskabende og differentierede lege - og læringsmiljøer.

Det pædagogiske personale reflekterer og handler på den didaktiske tilgang i praksis.

Det pædagogiske personale tilrettelægger deres tilgang og de pædagogiske læringsmiljøer med udgangspunkt i hvert enkelt barns zone for nærmeste udvikling og mestringsevne.

Dannelse:

Ethvert barn har krav på at møde pædagogisk personale, der støtter op om dets demokratiske dannelse – medindflydelse, medinddragelse og medbestemmelse.

Det pædagogiske personale arbejder systematisk med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, der gør medindflydelse, medinddragelse og medbestemmelse mulig.

Fællesskaber:

Anerkendelse. Ethvert barn skal anerkendes som det unikke menneske det er, samtidig med at det ses som positiv bidragsyder til fællesskabet.

Det pædagogiske personale arbejder systematisk med inklusion og eksklusions processer.

Relationer. Ethvert barn har krav på at være en del af et for barnet betydningsfuldt og ligeværdigt fællesskab.

Det pædagogiske personale skaber rammer og god atmosfære for at børn kan opleve sig inddraget og være aktivt deltagende i store eller mindre fællesskaber.

Det betyder hos os i Ulleruphave

- Vi prioriterer at møde det enkelte barn i et trykt og anerkendende miljø med struktur og forudsigelighed. Vi har fokus på børneperspektivet og skaber passende udfordringer i læringsmiljøerne.
- Vi er bevidste om, at det er de voksne der faciliterer barnets trivsel og gennem omsorg og opmærksomhed møder barnet ud fra dets aktuelle behov
- Vi tager hensyn til det enkelte barns ressourcer og udfordringer. Vi arbejder tæt sammen på tværs af stuerne og samarbejder tværfagligt med dagplejen, skolerne, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, pædagogiske vejledere, logopæd samt ergo- og fysioterapeuter. Og endelig den vigtigste samarbejdspartner forældrene, som jo er dem, der kender deres børn bedst.
- Vi aftaler en startsamtale, hvor forældrene kan vælge hvorvidt primærpædagogen skal komme til hjemmet, evt. sammen med sundhedsplejersken, eller om samtalen skal finde sted her.
- Ved mødet fortæller forældrene om barnets hverdag, søvn, mad og rutiner
- Forældre og pædagogen forventningsafstemmer og selve praktikken omkring opstarten aftales
- Vi tager afsæt i barnets behov for søvn, mad og aktivitet gennem dagen.
- Herudfra arbejdes med relations dannelse til primærpædagogen og øvrige børn og voksne på gruppen.
- Forud for barnets skift fra en gruppe til en anden tilrettelægger vi korte besøg, gradvis deltagelse i aktiviteter samt små ture, i mindst en måned forud for overgangen
- Forældre tilbydes overgangssamtale, hvor både kendte og kommende primærpædagog deltager
- Med afsæt i indsatsområder og husets årshjul tilrettelægges aktiviteter
- Traditioner og rutiner er en del af rammen for hverdagen
- I voksen tilrettelagte aktiviteter opdeles børnene i mindre grupper, således passende læring og udfordring kan finde sted
- Vi har venskab mellem børnene for øje f.eks. ved planlægning af ture ud af huset

- Vi er rollemodeller og er bevidste om, at der i enhver situation finder læring sted. Fra barnet træder ind ad døren, og til det går hjem.
- Rutinerne i hverdagen er et vigtigt læringsrum hvor den samme ting øves mange gange, og barnet bliver gradvist mere selvhjulpent.
- Børnene oplever, at det er rart både at give og modtage hjælp, og støttes derved i deres alsidige og personlige udvikling.

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

Kort præcisering af "Dannelse og Børneperspektiver"

Dannelse skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som en individuel meningsfuld læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed.

Børneperspektivet er en analytisk bestræbelse på at beskrive, hvordan det der sker, ser ud og har betydning for konkrete børn i deres aktuelle liv. Derfor er der ikke kun ét børneperspektiv, men lige så mange perspektiver, som der er børn.

Det teoretiske afsæt

Børn udvikler deres kompetencer gennem flere typer af legemiljøer, rutiner og fællesskaber gennem hele dagen.

I vores pædagogiske arbejde tages der udgangspunkt i lektor og forsker Kim Rasmussens 5 teser omhandler demokratisk dannelse. Her handler demokratisk dannelse om rettigheder, herunder at bestemme og medbestemme. Inddragelse og deltagelse herunder in- og eksklusion. Anerkendelse herunder underkendelse. Inviterende rum herunder sted, stemning og atmosfære.

Demokratisk dannelse er indlejret i hverdagens og hverdagslivets relationer og samspil.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

For at styrke barnets dannelse, har vi som pædagogisk personale ansvar for at udfordre alle børn forskelligt og tage ansvar for dannelse og børneperspektivet, så alle oplever succes og sejre i dagligdagen og lærer, at det er ok at fejle.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

Udvikler læringsmiljøer, hvor børn har indflydelse/medbestemmelse med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone.

Er undersøgende sammen med børnene, hvor vi responderer og følger børnenes intentioner.

Indgår i legen og skaber rum for fordybelse, samt inviterer til at børnene er aktivt deltagende.

Arbejder med differencerede børnefællesskaber og positionerer os, alt efter hvilket behov den pågældende børnegruppe har.

Videndeler omkring børn for at opnå fælles forståelse og indsats.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Det pædagogiske personale tilrettelægger hverdagen ud fra faste rutiner som giver børnene en tryk og forudsigelig ramme. Heri findes de bedste forudsætninger for personlig dannelse hos hvert enkelt barn.

- Medbestemmelse og aktiv deltagelse er med til at styrke barnets dannelse, hvorfor vi arbejder målrettet med selvhjulpenhed[1].
- Vi guider børnene til at kunne selv, hvilket medfører styrke og tro på sig selv. Det giver barnet endnu mere gåpåmod og lyst til at mestre mere.
- Vi arbejder med at børnene skal vente på tur og at andre kan komme til først.
- Børnenes medbestemmelse prioriteres ved at skabe en passende ramme ud fra alder og udvikling, hvorfra børnene kan vælge og komme med deres bidrag.
- Hverdagen tilrettelægges ud fra børnenes behov. Når der er mange små vuggestuebørn, bliver fokus at være i børnehøjde på gulvet.
- I børnehaven skaber vi differentierede fællesskaber[2], så alle børn har mulighed for at føle sig set, hørt og en del af legen eller aktiviteten.
- Vi guider børnene i at tage hensyn til andre og vejleder i at aflæse hinandens mimik og kropssprog
- Alle har ret til at blive hørt, vi efterspørger og afventer det enkelte barns perspektiv.
- Vi fokuserer på børnekulturen[3], hvor børnene leger og øver sig i at begå sig og dannes. F.eks. kan den voksne være på sidelinjen og kun gå ind i legen, hvis der opstår behov for det.
- Vi arbejder vi ud fra barnets nærmeste udviklingszone[4], hvilket betyder at når der opstilles aktiviteter, så kan disse foregå på forskellige niveauer for, at de forskellige børn er aktivt deltagende på deres niveau.

[1] Børn udvikler sig bl.a. igennem deres færdigheder. Herved bliver de bedre til at klare sig selv og de får mere overskud og selvtillid til at møde nye udfordringer.

[2] Differentierede fællesskaber er mange små grupper i fællesskabet. Dvs. at vi opdeler børnene i små grupper, opdelt efter fx alder, køn, interesser osv.

[3] Børnekulturen forstås som dét børnene foretager sig for sig selv og med hinanden på egen hånd, når de voksne trækker sig eller overlader "rummet" til børnene.

[4] Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivisering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Kort præcisering af "Leg"

Leg skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som spontane og selvorganiserede aktiviteter. Her kan være tale om såvel voksenstyrede og børneinitierede lege.

Legen er barnets første sprog. Det er i legen, at børn får kontakt til og udtrykker deres tanker og følelser. Det er gennem legen, at børn udvikler fantasi, sociale kompetencer, relationer, sprog og identitet.

Det teoretiske afsæt

Børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse sker i særdeleshed via leg. Leg er børns måde at være i verden på, ligesom det er i leg, at børn skaber deres forestillingsverden, og et alternativ til den aktuelle virkelighed. Det er i legen, børn forhandler roller og deltagelsesmuligheder og dermed udvikler deres sociale kompetencer. Det er her, de får venner, øver sig i konflikter og i at gå ud og ind af fællesskaber. Her kan de eksperimentere med kulturelle fænomener, moral og etik.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Det pædagogiske personale har ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikles positivt for alle børn. Det pædagogiske personale påtager sig funktionen at beskrive og argumentere for vigtigheden af legens betydning og værdi for forældrene.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

Arbejder systematisk med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø inde som ude, der gør medindflydelse, medinddragelse og medbestemmelse mulig.

Reflekterer og handler på den didaktiske tilgang i praksis.

Reflekterer løbende i personalegruppen over, hvordan muligheden for børnenes frie lege imødekommes i institutionens rammer.

Arbejder løbende med at styrke sin faglighed igennem forskningsbaseret teori.

Arbejder med vekselvirkning mellem voksenstyrede og børneinitierede lege.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Det pædagogiske læringsmiljø er af stor betydning og skal være inspirerende og kunne justeres ud fra børnenes legebehov
- Vi har fokus på både det enkelte barn og fællesskabet, og de voksne støtter og hjælper i udviklingen af legen. Vi ser vores hverdag som børnenes legedag. Der er plads til legen hele dagen både inde og ude. Det kan være fri leg[1] og voksenstyret leg[2].
- Vi har en legende tilgang, når vi laver forskellige aktiviteter og er kreative i fx værkstedet, har motorik, fællessang, sanglege i større og mindre grupper.
- Vi er opmærksomme på det enkelte barn, dets nærmeste udviklingstrin[3] og dets behov for støtte i og omkring legesituationer.
- Barnet støttes i at få legerelationer, enten ved at få det ind i en eksisterende leg eller starte en leg op med barnet, og derefter invitere andre børn ind i legefællesskabet.
- Vi inddeler i små grupper, hvilket skaber mere ro og fordybelse til legen og styrker koncentrationen hos det enkelte barn. Disse grupper udarbejdes ud fra barnets alder og relationer, og har fokus på, at alle børn skal opleve sig som en vigtig del af børnefællesskabet.
- I de små fællesskaber på tværs af stuerne udvides barnets mulighed for at skabe gode og udviklende legerelationer og venskaber. På samme måde understøtter vores ugentlige ture, i aldersopdelte grupper, også dette blot i en større gruppe af jævnaldrende.
- Vi iagttager og understøtter relationen barn-barn i legen ved at positionere os, så vi kan hjælpe i konflikter eller andet, som barnet kan have brug for guidning i.
- Vi er rollemodeller, fyrtårn i hverdagen og bruger bevidst os selv. Vi ser på legen som et eksperimenterende læringsrum, hvor vi veksler mellem at være "den styrende" (den der går foran og viser vejen), være "ved siden af" (medskabende i legen) eller "bagved" (som den der følger børnenes spor) alt efter hvad den enkelte gruppe og det enkelte barn, har behov for.

- Vi tør og er bevidste om vigtigheden i at gå i børnehøjde og lege. At være nærværende voksne, der taler med børnene og indlever sig i deres verden, både i virkelighed og fantasi.

[1] I børns selvorganiserede leg eller "fri leg", som den ofte kaldes, er legen formålet i sig selv.

[2] Voksenstyret- leg sætter det pædagogiske pers-nale en ramme for legen. Ofte har den voksenstyrede leg et formål.

[3] Den nærmeste udviklingszone (Nuzo) er betegnelsen på forskellen mellem det, dit barn er i stand til at klare på egen hånd og det, barnet kan klare med en lille smule hjælp – Og i den forskel ligger udviklingen for barnet. Altså i det barnet næsten kan og som det øver sig i.

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

Kort præcisering af "Læring"

Læring skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som udvikling og en dynamisk og mangfoldig proces, der bevirker, at barnet får en større forståelse af sig selv, andre og sin omverden.

Det teoretiske afsæt

Gode relationer er en af de vigtigste faktorer for børns trivsel, udvikling og læring. Alle børn bør være en del af et, for dem, betydningsfuldt fællesskab.

Den læring, der finder sted i barnets første leveår, er grundlæggende for barnets videre mestring af livet.

Børns udvikling er afhængig af den kontekst, de indgår i, dvs. at læringsmiljøet har afgørende indflydelse på børns læring.

Mindre børnegrupper fremmer relationsdannelsen og optimerer betingelserne for de kommunikative færdigheder. Udviklingen af disse færdigheder er afhængig af interaktioner af længere varighed.

Udforskning af naturen og udvikling af de tre grundsanser er ligeledes af afgørende betydning for børns muligheder set i et læringsperspektiv.

Børns læring og udvikling sker både i de planlagte pædagogiske aktiviteter, i legen og i de daglige rutiner.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Der må derfor være en vekselvirkning over hele dagen mellem pædagogisk planlagte aktiviteter, spontane forløb og børneinitierede aktiviteter.

Bevidsthed omkring egen rolle, funktion og positionering.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

Samarbejder med forældrene om at skabe en meningsfuld ramme for trivsel, udvikling og læring.

Tager udgangspunkt i indbyrdes relationer og det enkelte barns nærmeste udviklingszone, samt planlægger inspirerende pædagogiske aktiviteter.

Understøtter børneinitierede lege og følger børnenes spor.

Tager afsæt i børns perspektiver, samt giver tid og mulighed for refleksion for både børn og pædagogisk personale.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Læring sker gennem deltagelse og oplevelsen af at være en del af fællesskabet. Vi skaber pædagogiske og udviklende læringsmiljøer, hvor der er mulighed for fordybelse i lege og aktiviteter både spontane og planlagte.
- De voksne er opmærksomme på at læring finder sted i alle sammenhænge. Matematik og systematik i en perleplade. Mønstre, farver, former i tæpper, møbler, tapeter, stof osv.
- Her er en vekslen mellem børnenes selvvalgte aktiviteter og voksenplanlagte aktiviteter med et bestemt fokus ud fra læreplanstemaerne.
- Vi planlægger aktiviteter og ture både stuevis og på tværs af stuerne. Det kan være aktiviteter som er aldersopdelte eller på tværs af alder. Vi skaber rammer, hvor børnene kan øve sig i være sammen med andre end de bedste kammerater.
- Vi tager afsæt i en legende tilgang hvorigennem læring finder sted. Gennem lege og eksperimenterende tilgang udvikles samspillet mellem børnene. Har et barn f. eks svært ved at deltage i eller komme ind i legen tilrettelægges små ture ud af huset i en lille gruppe. Dette planlægges med blik for det fælles tredje[a] der her opstår.
- Vi hjælper med at skabe et fælles tredje i de situationer, hvor det kan være svært.
- Vi følger børnenes spor, det kan være at gemme legen til senere eller i morgen, når det er muligt. Planlagte aktiviteter ændres, hvis det kan lade sig gøre, når børnene ytrer en anden ide, ellers gemmes ideen til en anden gang.
- I hverdagsrutinerne[1] arbejdes med børnenes almene læring. Vi understøtter børnenes læring ved at bruge de tre læringsrum[2].
- Vi har øje for den konkrete børnegruppe på de enkelte stuer. Vi skaber rum for læring for det enkelte barn, ved at arbejde med mindre børnefællesskaber og tilrettelægge aktiviteterne, så de passer til den gældende børnegruppe.
- Vi har fokus på det enkelte barns nærmeste udviklingszone[1].
- De voksne er tydelige og nærværende, hvilket betyder, at vi arbejder med de voksnes positionering[2] i løbet af dagen, og at vi er den gode rollemodel.

a Det fælles tredje kan f.eks være en cykeltur til skoven

1 De pædagogiske rutiner er en samlebetegnelse for de forskellige funktioner og daglige gøremål, der knytter sig til varetagelsen af institutionens funktioner i forhold til børnenes grundlæggende behov for søvn, mad, hygiejne, påklædning osv.

2. I det første læringsrum går pædagogen foran barnet. I det andet læringsrum går pædagogen ved siden af barnet. I det tredje læringsrum går pædagogen bagved barnet.

3. Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivisering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med

4. En overbliksvoksen er synlig, nærværende og tilgængelig. Opgaven er at guide, skærme, støtte og bidrage til lege, og gå ud og ind af lege med det formål at støtte børn i at opbygge udviklende venskaber og opleve sig deltagende i fællesskaber.

En fordybet voksen med fokus på ét barn eller en mindre gruppe børn følger barnet eller børnegruppen. Rollen kan skifte. Den primære rolle er at være ved siden af og støtte barnet/ børnene med at indgå i fællesskaber. En anden vigtig opgave består i at støtte mestring, styrke selvopfattelsen samt mindske antallet af nederlagsoplevelser.

En fordybet voksen med fokus på aktiviteter inspirerer, instruerer og viser retning. Rollen kan sjældent stå alene, men er der i forvejen overbliksvoksne på stedet, giver den mulighed for målrettet at motivere en større børnegruppe for en given aktivitet.

En praktisk voksen kan være beskæftiget med uopsættelige opgaver som toiletbesøg, bleskift o. lign. Praktiske opgaver, der ikke relaterer sig direkte til børnene, såsom at tømme opvaskemaskine, rydde op, feje gulve, stole op, osv. Rollen som overbliksvoksen bør altid have første prioritet.

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

Kort præcisering af "Børnefællesskaber"

Børnefællesskaber skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som et miljø, hvor børn indgår i et socialt fællesskab sammen med andre børn og voksne, hvor de enkelte børn lærer og udvikler sig.

Det teoretiske afsæt

Dagtilbuddets børnefællesskaber giver børnene en unik mulighed for at opnå varierede socialiseringserfaringer, hvor børnene kan bidrage positivt til hinandens lærings- og udviklingsbetingelser. I børnenes uformelle samspil og indbyrdes lege opstår der konstant forskelligartede sociale udfordringer og læringsmuligheder, som stimulerer børnene til at udvikle sociale kompetencer sammen med jævnbyrdige medspillere. Deltagelse i børnefællesskaber styrker børnenes handleevner.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Da en stor del af børns udvikling og læring sker igennem deltagelse i og bidrag til forskellige børnefællesskaber, anser vi i Ullerup Bæk distriktet børnefællesskaberne som en af

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- De voksne hilser og siger godmorgen med navn til alle børn.
- Vi har fokus på, hvordan vi er sammen med hinanden på en god og hjælpsom måde
- Vi har fokus på omgangstonen, vi guider børnene i at tale sammen, med og til hinanden.
- De voksne er gode rollemodeller, som går forrest og understøtter fællesskaberne. Vi tager afsæt i børnenes perspektiver og sætter ord på, hvis noget er svært. Vi reflekterer sammen med børnene og forsøger at få dem til at forstå hinandens perspektiv, følelser og handlinger. F.eks gennem arbejdet med (1) microdianten
- Børnene deles op i mindre fællesskaber ud fra aktiviteter, alder og/eller venskaber.
- Vi tilrettelægger overgange i god tid med besøg fra vuggestue til småbørnsgruppe og fra småbørnsgruppe til børnehave.
- Vi arbejder med overgange fra børnehave til skole før skolestart med besøg og fællesaktiviteter med kommende klassekammerater fra andre børnehaver.

- Børnenes medindflydelse på vores hverdag opnås ved, at vi følger børnenes spor[2].
- Vi hjælper børnene med at danne gode relationer. Det kan være ved at holde os på sidelinjen og observere børnene og hjælpe dem med at bygge videre på legen og venskabet. Børn der endnu ikke har tætte relationer understøttes af en voksen i samspillet med andre børn i særlige tilrettelagte aktiviteter og lege, det fælles tredje
- Vi arbejder med balancen mellem betydningen af det enkelte barns behov og det at indgå i fællesskabet. Når børnene hjælpes til at kunne sige til og fra på en passende måde, opnår de en tryghed som gør, at de tør indgå i fællesskabet.
- Vi samarbejder med forældrene omkring børnenes relationer og deres rolle i fællesskabet bl.a. opfordres de til at lave legetaftaler.

(1) En tilgang hvor børnene i gruppen guides til at kende egne handlemønstre samt kunne aflæse og tolke kammeraters udtryk

[2] Barnets spor handler om at følge børnenes interesser og nysgerrighed i fx en aktivitet

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

Kort præcisering af "Det pædagogiske læringsmiljø"

Det pædagogiske læringsmiljø skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som et miljø, hvor vi bevidst arbejder med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø tænkes både inde og ude.

Det teoretiske afsæt

Gennem et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø af høj kvalitet, hvor vi har fokus på børneperspektivet, er legen, børnenes medbestemmelse og et inkluderende børnefællesskab det grundlæggende. Endvidere er der en række af vigtige proceselementer, der i det pædagogiske læringsmiljø spiller en yderst betydningsfuld rolle.

Der skal både være plads til det planlagte læringsmiljø samt til det spontane.

Et læringsmiljø er ikke kun et fysisk rum, men en ramme hvor der er plads til at følge børnenes spor. At følge børnenes spor betyder også, at en planlagt aktivitet pludselig kan tage form i noget andet.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

For at dette kan finde sted, er det en forudsætning, at det pædagogiske personale i dagtilbuddet løbende har blik for, hvordan praksis bedst muligt kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges.

Det pædagogiske læringsmiljø skal i dagtilbuddet være baseret på et samspil mellem forskellige vigtige pædagogiske forhold.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

Arbejder bevidst med, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og danne

Har øje for at det pædagogiske læringsmiljø finder sted hele dagen – i legen, i planlagte aktiviteter, i spontane aktiviteter og i rutinesituationer.

Vurderer det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø ud fra børneperspektivet, hvor der inviteres til leg, fantasi og fordybelse.

Er ansvarlige for at skabe gode rammer, plads til legen, dialogen og udfordrende aktiviteter.

Arbejder med at udvikle faglige kompetencer og evne til at indgå i faglige refleksioner, samt afdække egen pædagogisk praksis.

Videndeler både på tværs af distriktet og i Fredericia Kommune.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Vi prioriterer at møde det enkelte barn i et trygt og anerkendende miljø med struktur og forudsigelighed.
- Vi har fokus på børneperspektivet og skaber passende udfordringer i læringsmiljøerne. Vi tager hensyn til det enkelte barns ressourcer og udfordringer.
- Vi arbejder tæt sammen på tværs af stuerne og samarbejder tværfagligt med dagplejen, skolerne, Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning, pædagogiske vejledere[1], logopæd samt ergo- og fysioterapeuter.
- Og endelig den vigtigste samarbejdspartner forældrene, som jo er dem, der kender deres børn bedst.
- Vi er rollemodeller og er bevidste om, at der i enhver situation finder læring sted. Fra barnet træder ind ad døren, og til det går hjem.
- Rutinerne[2] er et vigtig læringsrum hvor den samme ting øves mange gange, og barnet bliver gradvist mere selvhjulpent.
- Børnene oplever, at det er rart både at give og modtage hjælp, og støttes derved i deres alsidige og personlige udvikling. Der er masser af fællesskab i rutinerne og alle børn kan være med, med de kompetencer, de hver især har.
- Vi tænker læringsmiljøet ind i samspillet med hinanden. Vi guider børnene i, at fornemme egne og andres grænser, at kunne sige til og fra, og hvordan man er en god kammerat.
- Vi øver forhandlingen i både legen og aktiviteterne: at kunne vente på tur, skiftes til at lytte, tale og bestemme, og derved kunne acceptere andres ståsted.
- Vi sætter ord på handlinger og følelser i her-og-nu situationer. I det tætte samspil med barnet, eksempelvis bleskift, taler vi med barnet og får herved stimuleret den følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling.
- Vi griber øjeblikket og følger barnets spor[3]. Den lille edderkop eller fuglen som barnet peger på, giver anledning til snak, sang, tegning og leg. Sproget, kroppen og fællesskabet kommer i spil.
- Vi vægter medbestemmelse: I planlagte aktiviteter tages der hensyn til børnenes interesser, perspektiver, udviklingsniveau, læreplanstemaer og årstider. En planlagt aktivitet kan tage en drejning i en retning, som vi ikke havde forudset. Barnets interesse og input inddrages i den udstrækning, det er muligt.
- Både ude- og inderum inviterer til leg, læring, fantasi og fordybelse. På legepladsen har vi en stor sandkasse, legehuse, bålhytte, cykelbane, gynger, hængekøjer og forhindringsbane. Vi har flere områder med buskads, som inviterer til gemme, klatring mm.
- Vi giver børnene tid og rum til det, de er optaget af: er det huler, finder vi tæpper, er det insekter, går vi på insektjagt.
- Vi skaber rum i rum, hvor mindre grupper kan fordybe sig i selvvalgte eller planlagte aktiviteter. Vi har dukkekroge, madrasser og puder, plads til leg med perler og spil mm. vi har øje for at legen kan flytte sig gennem børnenes leg. Rum i rum findes også på legepladsen, f.eks i hulerne, i legehuse og i træer.

- Garderoben med de flytbare garderobeskabe giver mulighed for at skabe nye rum. Kan ex. omdannes til en stor motorikbane eller bruges til musik og sang for hele huset.
- Vi har værkstedet med forskellige materialer, hvor aktiviteterne kan være planlagte eller spontane og altid sammen med en voksen. Kreativiteterne kan også foregå på stuerne eller på legepladsen.
- Indretningen tilpasses løbende så den passer til det, der er interesse for nu og her. Enten efter dialog på møder eller spontant ud fra børnenes ideer.

[1] Læringsmiljøpædagogens arbejde består bl.a. af forebyggende/foregribende indsatser som:

- Aktiviteter der fremmer trivslen og forebygger at problemer opstår
- Kollegasparring
- Vejlede kolleger i indførsel af trivselsfremmende foranstaltninger
- Tilbyde supervision til kolleger omkring det sociale samspil i forhold til grupper/enkelt barn
- Observationer
- Forestå socialtræningsforløb

[2] De pædagogiske rutiner er en samlebetegnelse for de forskellige funktioner og daglige gøremål, der knytter sig til varetagelsen af institutionens funktioner i forhold til børnenes grundlæggende behov for søvn, mad, hygiejne, påklædning osv.

[3] Barnets spor handler om at følge børnenes interesser og nysgerrighed i fx en aktivitet.

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

Forældresamarbejde

I Ullerup Bæk Distriktet arbejder vi for at lave gode rammer, så alle børn får en god start på deres møde med en ny verden. Vi ser forældresamarbejdet som yderst vigtigt og ønsker i dette samarbejde at tage fælles ansvar for børnenes trivsel og læring.

Sammen med bestyrelsen har vi udarbejdet et værdigrundlag for forældresamarbejdet i distriktet med udgangspunkt i Fredericia Kommunes fem principper for forældresamarbejdet, som kommunens Børne og Unge politik bygger på.

De fem principper:

Forældresamarbejdet er et fælles ansvar

Forældre og medarbejdere samarbejder om at fremme barnets udvikling, trivsel og læring

Kommunikation og dens mange former er let tilgængelig og meningsfuld

Forældre bidrager på forskellig vis med det, de kan

Barnets trivsel og læring vægtes altid højt, og derfor er der gode overgange for børnene

I Ullerup Bæk distriktet betyder det blandt andet, at

Medarbejdere og forældre er i dialog med hinanden om det, der for begge parter er vigtigt, hvilket betyder, at der løbende er dialog, samt at alle bidrager åbent og fordomsfrit.

Begge parter kan gå på kompromis og formå at tage hinandens perspektiv og igennem dialog finde frem til den bedste løsning for barnet. Medarbejderne opsøger viden fra forældrene om barnet og inddrager dem i det professionelle arbejde.

Vi møder hinanden med nysgerrighed og støtter op om barnets nysgerrighed til at lære nyt, både i dagtilbuddet og derhjemme.

Medarbejderne skaber rum for, at forældre får mulighed for at bidrage på forskellig vis med det, de nu kan, i udviklingen af det enkelte dagtilbud.

Vi tilbyder forskellige former for forældresamtaler, og disse afholdes i såvel barnets hjemlige omgivelser som i dagtilbuddet. Særlige pædagogiske tiltag sker altid i tæt samarbejde med forældrene.

Vi tilrettelægger forældremøder og andre arrangementer i samarbejde med bestyrelse og forældreråd. Disse varierer fra år til år med hensyn til antal, form og indhold.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Vi respekterer forældrene som dem der kender barnet bedst og med afsæt heri inviteres til tæt dialog og samarbejde. Med fælles fokus og forventnings afstemning samarbejder vi om at skabe størst mulig trivsel og udvikling for barnet.
- Der afholdes opstartssamtaler før start i huset, enten i hjemmet eller her i huset. Ved start i vuggestuen kan sundhedsplejersken inviteres med
- Vi inviterer til tre måneders samtale ca. tre måneder efter start i institutionen.
- Tilbud om overgangssamtale ved hvert skift fra en gruppe til anden, her deltager en pædagog fra begge stuer
- Samtale forud for skolestart.
- Invitation til samtale såfremt forældre eller pædagog ser behov for det.
- I samtaler med forældre kan indgå dialoghjul, overgangsbeskrivelse eller andre aftalte dokumenter.
- Efter samtalerne aftales hvilke justeringer, der eventuelt skal finde sted. Hvad gør forældrene hvad gør personalet og er behov for inddragelse af yderligere samarbejdsparter.
- Her forberedes og inviteres til festligheder så som bedsteforældredag, Jule cafe og sommerfest.
- Nogle år afholdes en aktiv lørdag, hvor tilmeldte børn og forældre hjælper med praktiske gøremål
- Hvert år inviteres til forældremøde med valg til forældrerådet og samt oplæg/ dialog om pædagogik.
- Forældre er velkomne til efter aftale at deltage i hverdagen.

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, tale- høre-pædagog mv.?

Kort præcisering af "Børn i udsatte positioner"

Børn i udsatte positioner skal ud fra det pædagogiske grundlag forstås som en sammensat gruppe af børn, der er i risiko for at stå uden for fællesskabet.

I lighed med andre børn lærer og udvikler de sig i et fagligt og kompetent pædagogisk læringsmiljø.

Det teoretiske afsæt

At være i en udsat position kan ses som, at barnet befinder sig i en sårbarhedsskabende situation, som ikke nødvendigvis er statisk, og som kan opstå i mange variationer.

Barnet er ikke nødvendigvis født ind i den udsatte position.

Eks. kan der opstå kriser/sorg, som bringer barnet i en udsat position i en periode.

Barnet, som befinder sig i en udsat position, har brug for, at det pædagogiske personale skaber et læringsmiljø, som tilgodeser barnets individuelle betingelse for deltagelse i fællesskabet.

Det er væsentligt at tage højde for individ, aktør og kontekst.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Det pædagogiske personale er bevidste om, hvordan de agerer og forstår det herskende normalitetsbegreb, så der skabes de bedste forudsætninger for deltagelse i læringsmiljøet og fællesskaberne.

For at behandle børn ens, skal de behandles forskelligt, set ud fra det enkelte individ.

Det pædagogiske personale skal sikre, at der tages udgangspunkt i barnets ressourcer.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

Sikrer trygge og stimulerende læringsmiljøer ud fra hvert enkelt barns perspektiv og behov, herunder med fokus på forudsigelighed, genkendelighed og anerkendende voksenrelationer.

Arbejder med at barnet tilbydes små differentierede fællesskaber, der tilgodeser barnets udvikling og trivsel.

Samarbejder med tværfagligt fagpersoner og konsulenter.

Har styrket fokus på børns læring og udvikling med fokus på et kvalificeret samt differentieret forældresamarbejde

Har fokus på overgange i børns liv.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Vi har fokus på børn i udsatte positioner ved, at skabe pædagogiske og udviklende læringsmiljøer, hvor vi har øje for det enkelte barns udvikling og livsvilkår.
- Vi forsøger at skabe mulighed for deltagelse og fordybelse i læringsmiljøerne og fællesskaberne.
- Vi arbejder med aktivitetsskemaer[1] for at skabe genkendelighed og sikre læring. Børnene har medbestemmelse i fht hvilke aktiviteter her tilrettelægges.
- Vi bruger positioneringsskema[2] på stuerne for at sikre en voksenstruktur, hvor flest mulige børn bliver set af en voksen. Det skaber mulighed for fordybelse og sikrer at overgangene mellem aktiviteterne er overskuelige og genkendelige.
- Med afsæt i den individuelle handleplan[3] opstilles mål og tiltag for at understøtte barnets udvikling bedst mulig. Vi er i dialog med hinanden og forældrene omkring det enkelte barn for at sikre, at vi ser hele barnet og har en fælles forståelse.
- Vi bruger ofte den pædagogiske vejleder[4] som sparringspartner, hvilket giver os redskaber til at have fokus på, hvor barnets ressourcer ligger. Derudover inddrager vi øvrige eksterne konsulenter såsom psykolog, ergo- og fysioterapeut, logopæd og KKP[5].
- Vi inddeler i små grupper, der passer sammen i alder eller i forhold til barnets nærmeste udviklingstrin. Aktiviteten tilpasses så den har fokus på de kompetencer, vi ønsker at styrke enten hos barnet eller i gruppen.
- I huset arbejdes der i nogle sammenhænge med KRAP Modeller[6]. Det kan være ressourceblomsten eller måltrappen, når et barns ressourcer og mål skal synliggøres. Her ud fra evalueres og udvikles der løbende så det understøtter barnets udvikling.

- Vi inviterer til møde med forældrene, når vi har en bekymring eller særligt fokus på et barn. Udover at vi observerer barnet, er vi også opmærksomme på, hvilken livssituation familien aktuelt står i.
- Vi har faste procedurer for overgangene mellem grupperne. Er der et barn, der har brug for en ekstra indsats, laver vi en specifik plan som understøtter og sikrer en tryk overgang. Børn flyttes ikke kun i forhold til alder, men også med afsæt i udvikling, kompetencer og relationer.
- I børnehaven arbejdes der i perioder med "fri for mobberi"[7]. Her arbejdes der med, hvordan man kan udvise og forstå følelser, hvordan man behandler andre og man selv vil behandles.
- Vi har fokus på det sproglige arbejde, bl.a. de kommunikative strategier[8], så børnene lærer at kommunikere og give udtryk for deres behov på en hensigtsmæssig måde. Vi arbejder med dialogisk læsning[9] og de understøttende sprogstrategier[10]. Vi arbejder med små sproggrupper, hvor der laves forskellige aktiviteter med sprogfokus. Det kan være en gruppe for børn med udfordringer, som brug for læring fra den voksne. Eller en gruppe af børn, der er sprogligt udfordret og sproglige stærke børn, hvor fokus er at skabe læring børnene imellem.

[1] Et skema for ugens planlagte aktiviteter

[2] Et skema hvor det fremgår, hvem der gør hvad, ex. hvem står for hvilken aktivitet.

[3] Beskrivelse af hvordan barnet trives og udvikler sig

[4] Pædagogiske vejleders arbejde består bl.a. af forebyggende/foregribende indsatser som:

- Aktiviteter der fremmer trivslen og forebygger at problemer opstår
- Kollegasparring
- Vejlede kolleger i indførsel af trivselsfremmende foranstaltninger
- Tilbyde supervision til kolleger omkring det sociale samspil i forhold til grupper/enkelt barn
- Observationer
- Forestå socialtræningsforløb

[5] Koordinerende kontaktpædagog: hjælper til at koordinere en samlet indsats omkring barnet, den unge eller hele familien.

[6] KRAP står for Kognitiv, Ressourcefokuseret og Anerkendende Pædagogik. I arbejdet med KRAP er der fokus på barnets ressourcer med udgangspunkt i, at barnet kan udvikle sig og udnytte sine kompetencer.

[7] Fri for Mobberi er et forebyggende antimobbeprogram til 0-9-årige børn, fagfolk og forældre, som Mary Fonden og Red Barnet står bag. Programmet består af pædagogiske materialer, der gør det nemt målrettet at styrke børnefællesskabet og forebygge mobning.

[8] Kommunikative strategier er evnen til at give udtryk for behov, følelser og ønsker på en måde, som er effektiv og socialt passende i forhold til at få andre til at forstå, hvad man gerne vil. Kommunikative strategier er f.eks. forståelsen af, at man skiftes til at tale og lytte, når man taler med andre og, at det er bedre at sige "STOP" end at slå, når man bliver presset. Børn har brug for kommunikative strategier, når de skal vise, hvad de vil, hvad de ikke vil, skabe sociale relationer og opfylde sociale normer og spilleregler i deres hverdag

[9] Dialogisk læsning handler om at have en dialog med det barn, du læser højt for, sideløbende med du læser højt. Det overordnede formål er, at barnet gradvis udvikler sig til at være den, der 'fortæller' billedbogen. Metoden er baseret på en generel teori om, at erfaring og øvelse gør mester – og særligt på at erfaring med at bruge sprog, at modtage konstruktiv og positiv feedback omkring sit sprog samt at være sammen med en voksen omkring en billedbog kan fremme børns sproglige udvikling.

[10] Når understøttende sprogstrategier inddrages i hverdagens kommunikative situationer, stimuleres barnets sproglige kompetencer.

De understøttende sprogstrategier er:

1. Følg barnets interesse.
2. Brug åbne spørgsmål.
3. Vent på barnets svar.
4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger.
5. Hjælp barnet med at sætte ord på.
6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen.
7. Relatér til noget, barnet kender.
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen.
9. Ret ikke barnets fejl direkte.
10. Leg/ eksperimenter med sproget, når det er muligt.

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

Kort præcisering af "Sammenhæng til børnehaveklassen"

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen og børnenes overgang til skolen.

Det teoretiske afsæt

Med udgangspunkt i den styrkede læreplan er dagtilbuddet forpligtet til at etablere et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø et år før børnene starter i skole/glidende overgang. Et læringsmiljø der skal skabe sammenhæng til børnehaveklassen og understøtte, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

Overordnet praksis for det pædagogiske personale

Det pædagogiske personale skal strukturere og tilrettelægge disse læringsmiljøer med udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer, da disse har tæt sammenhæng med indholdet i børnehaveklassen. Det er vigtigt, at det pædagogiske personale har øje for, at sammenhæng med børnehaveklassen ikke udelukkende betyder, at indholdet skal være det samme, men at skabe sammenhæng tager udgangspunkt i andre og mere dybdegående faktorer. Det pædagogiske læringsmiljø for de ældste børnehavebørn skal derfor understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, kan fordybe sig, være vedholdende, øve behovsudsættelse, kunne indgå i børnefællesskaber og tage initiativ til at indgå i relationer. Skal dette lykkedes bedst muligt, skal skolen og dagtilbuddet indgå i et gensidigt og fagligt velfunderet samarbejde, der udover at have fokus på det pædagogisk læringsmiljø i institutionerne, også har fokus på, hvordan skolen bedst muligt gør sig klar til at modtage de nye børn.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet:

Tilrettelægger pædagogiske læringsmiljøer for de ældste børnehavebørn, der udover at tage udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer, understøtter at børnene tør møde nye udfordringer, kan være vedholdende og fordybe sig, øve behovsudsættelse, samt får positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber.

Arbejder med udgangspunkt i årshjulet for overgange fra dagtilbud til skole, der er udarbejdet i samarbejde med skolen.

Følger tidslinjen, som distriktet (dagtilbud og skole) har udarbejdet ift. overgange for børn med fokuspunkter.

Deltager og arbejder ud fra projektet "styrkelse af overgange".

Inddrager forældrene ift. deres børns overgang til skolen.

Har øje for vigtigheden i at skabe genkendelighed for barnet, herunder ressourcerne der ligger i, at barnet i overgangen følges med kendte børn.

Hos os i Ulleruphave betyder det at

- Fra september året før børnene starter i "På vej til skole" indgår de i store gruppen med jævnaldrende. Dette finder sted tirsdag, onsdag og torsdage
- I denne gruppe tilbydes nye lege og inspirerende aktiviteter afstemt ud fra en fælles ramme med udvalgte bøger, sange og lege
- Vi arbejder med at børnene kan udsætte egne behov, såvel i dialogerne som konkret ved at vente på tur
- Vi har fokus på læring i forhold til at håndtere egne følelser på en konstruktiv måde samt at aflæse kammeraternes reaktion i spillet
- Vi guider børnene i verbal konfliktløsning samt at kunne sige "pyt" og klare at der er lidt modgang/vindstød
- Vi guider børnene i at efterleve en kollektiv besked
- Vi samarbejder med kommende skolebørn fra Klokkefrøen og Skovladden, bl.a. tilrettelægges besøgsdage i hinandens institutioner og ture til skov og strand. Her kan børnene møde andre som ligeledes skal begynde på Skolesvinget eller Skjoldborgsvejens skole
- Vi besøger biblioteker, gymnastiksale og legepladser på Skolesvinget og Skjoldborgsvejens skole
- Forud for barnets start i skolen afvikles overleveringssamtale hvor lærer og SFO også inviteres

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

Faglig ledelse

Vi er som pædagogiske ledere ansvarlige for at udvise loyalitet i forhold til dagtilbudsloven, Fredericia Kommunes Børne-unge politik, Den nye styrkede læreplan og kommunens strategier.

Vi vil være inspirerende, rammesættende og kompetente (pædagogiske) ledere, som tager ansvar for den enkelte medarbejders og medarbejdergruppens kompetenceudvikling. Gennem systematik og tydelig kommunikation guider vi vores medarbejdere med udgangspunkt i tillid og medindflydelse til den enkelte.

Omkring evaluering.

Vi arbejder med den pædagogiske læreplan, som evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vores fokus er at sætte barnet i centrum.

Rammer fastlægger vi således, at medarbejderne udvikler en faglig og kritisk tilgang til egen praksis gennem dokumentation og evaluering.

Vi forstår og arbejder løbende med evaluering på flere niveauer;

Distriktsleder / leder

Leder / leder

Leder / medarbejder

Medarbejder / medarbejder

Omkring samarbejde.

Vi inddrager forældreråd / bestyrelse i forhold til at skabe gode og trygge læringsmiljøer for børnene.

I samarbejde med vores AMIR og TRIO skaber vi rammerne for et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø.

I Ullerup Bæk Distriktet betyder det at;

Vi anvender KRAP[1] som ledelsesredskab.

Vi er hinandens sparringspartnere vha. dialog, supervision og hjælpsomhed.

Vores fælles faglige udgangspunkt er med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i fokus.

Vi styrker hinandens faglighed gennem tillid, åbenhed, nysgerrighed og anerkendelse af forskelligheder.

Medarbejderne tilbydes sparring og supervision både internt og eksternt.

Vi udøver ledelse tæt på medarbejderne

Vi inddrager IPH og sprograpporter i vores dokumentation og evaluering.

Vi tager ansvar og leder opad.

I rollen som pædagogisk leder i Ulleruphave betyder det at:

- Oversætte og omsætte politikker, rammer og regler til anvendelse i hverdagen.
- Understøtte og sikre det pædagogiske arbejde med afsæt i distriktets børnesyn.
- Samarbejde og videns dele med distriktsleder og kolleger i distriktet.
- Tilrettelægge og gennemføre personale- team- og fredagsmøder samt pædagogisk dag.
- Tilrettelægge og gennemføre årlige Medarbejder - Udviklings - Samtaler.
- Følge med i trivsel, motivation og udvikling og eventuelt sætte tiltag i gang.
- Indgå i dialoger med pædagogerne omkring IPH[2] og øvrig viden om børn, skemalagt halvårligt samt ad hoc.
- Indgå i tæt samarbejde med forældre og forældreråd
- Være på grupperne og kende til trivsel, rutiner, aktiviteter og børnekultur
- Samarbejde og bidrage til en god overgang til distriktets skoler
- Samarbejde og bidrage til studerendes læring og erfaringsdannelse
- Være fleksibel og påtage særligt ansvar i samarbejde med familier i udsat position, f.eks. viapædagogiske vejledere [3], KKP[4], sundhedsplejen og familieafdelingen
- Indgå i supervision[5] med kolleger i distriktet hvert kvartal
- Søge hjælp og sparring ved distriktsleder, kolleger eller andre fagpersoner når der opstår usikkerhed eller manglende viden

[1] Kognitiv Ressourcefokuseret Anerkende Pædagogik

[2] Individuel pædagogisk handleplan: et redskab til at udvikle pædagogikken, og sætte fokus på barnets læring i dagtilbuddet

[3] Pædagogisk vejlders arbejde består bl.a. af forebyggende/foregribende indsatser som:

- Aktiviteter der fremmer trivslen og forebygger at problemer opstår
- Kollegasparring
- Vejlede kolleger i indførsel af trivselsfremmende foranstaltninger
- Tilbyde supervision til kolleger omkring det sociale samspil i forhold til grupper/enkelt barn
- Observationer
- Forestå socialtræningsforløb.

[4] Koordinerende kontaktpædagog: hjælper til at koordinere en samlet indsats omkring barnet, den unge eller hele familien.

[5] Supervision er en faglig lærings- og udviklingsmetode der skal understøtte faglig udvikling og øge kvaliteten i den praktiske professionsudøvelse

4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Kort præcisering af "lokalsamfundet"

Lokalsamfundet forstås som de mangfoldige aktører og borgere, samt flerkulturelle institutioner og tilbud, der befinder sig uden for institutionernes rammer. Dette kan både komme i form af enkeltstående tilbud, men også længerevarende og bæredygtige partnerskab.

Teoretisk afsæt

Arbejdet med et åbent dagtilbud og inddragelse af lokalsamfundet tager afsæt i kravet og ønsket om at skabe mere interessante og mangfoldige pædagogiske læringsmiljøer og fællesskaber, der kan tilbyde børnene nye erfaringer, perspektiver og deltagelsesmuligheder, som kan understøtte børnenes sociale mobilitet, læring og trivsel.

Overordnet praksis for pædagogisk personale

Det pædagogiske personale har en central rolle i at tage initiativ til og ansvaret for inddragelse af lokalsamfundets mangfoldige muligheder. Det pædagogiske personale skal sikre et velafstemt samarbejde med de involverede aktører, hvor det pædagogiske personale både involverer og engagerer sig i det, aktørerne bidrager med. Kvaliteten af disse læringsmiljøer afhænger også af institutionens didaktiske overvejelser forud for samarbejdet, samt evaluering af dette. Personalet skal sikre, at inddragelse af lokalsamfundet sker i overensstemmelse med og med øje for institutionens pædagogiske grundlag og læreplanstemaer.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk distriktet

Løbende holder sig opdateret og afsøger nærområdets ressourcer, samt fastholder allerede eksisterende meningsfulde partnerskaber

Inddrager lokalsamfundet i skabelse af forskellige læringsmiljøer og fællesskaber.

Tager udgangspunkt i planlægningsmodeller, der skaber et overblik over de didaktiske overvejelser, institutionen gør sig ift. involvering af lokalsamfundet. Herunder tages der højde for formål, indhold, praktiske strukturelle betingelser, proces og evaluering.

Tager ansvaret for at samarbejdet med lokalsamfundet, hvilket betyder, at det pædagogiske personale tilgår opgaven med engagement, nysgerrighed og anerkendende kommunikation.

Kan veksle mellem at tage ud i nærmiljøets tilbud og inviterer lokalsamfundet ind i institutionens rammer.

Anser sig selv som karavanefører og børnenes rollemodel i tilgangen til nye bekendtskaber og fremtræden i det offentlige rum, hvor der lægges vægt på nysgerrighed, validitet og respekt for hinanden.

Hos os i Ulleruphave betyder det at

- Vi samarbejder med biblioteket med besøg og lån af bøger. F.eks. i arbejdet i temaer kan en gruppe børn og voksne søge yderligere viden. Endvidere deltager vi ofte i tilrettelagte aktiviteter på biblioteket, hvor vi efterfølgende kan anvende de input vi fik, i dialog, med tegninger og som inspiration til lege.
- I forbindelse med Jul deltager mange børnehavebørn i børnegudstjeneste i Hannerup eller Bredstrup kirke. Tiltaget aftales med forældre forud for forberedelser og selve oplevelsen, således man kan vælge at sige nej tak.
- Vi ofte tilrettelægger ture til mark, skov og strand og besøger Trelde Næs, Børup Sand (Skærbæk), Fuglsang- skoven samt marker og små krat heromkring. Forud for turene aftales målet for turen og hvorvidt der skal medbringes redskaber, net lup eller lignende. Eller om der eventuelt skal bringes materialer fra naturen med tilbage hertil. Ved færdsel i naturen har vi fokus på at passe på dyr og natur både i som aktør og i forhold til at rydde op efter sig.
- Vores tre elcykler giver både vuggestuen og børnehaven mulighed for at komme lidt længere væk f.eks. besøge andre institutioner i distriktet, skovområder eller ind til byen.
- En gang ugentligt disponerer vi over gymnastiksalen ved skolen på Skolesvinget, og børnehave grupperne tager på skift, bussen derud.
- Et par gange om året inviteres vi til at se børnefilm i biografen i centrum. Her deltager en lille gruppe børn aftalt ud fra alder og filmens indhold.
- Såfremt vi inviteres til deltagelse i arrangementer, prioriterer vi at kunne deltage. F.eks. har vi ofte deltaget i pyntning af juletræ i centrum, i en dagligvarebutik og i Sundhedshuset.
- Af og til tager vi på besøg på en rideskole og børnene får indblik i hestenes liv, hvordan de kan bruges og hvordan man agerer i nærhed af dyrene.
- Vi deltager i årets 6. juli[1] arrangement i centrum med nogle af børnene fra børnehaven.
- Forud for samværet i storegruppen[2] afvikles en heldagstur, hvor gruppen først vender tilbage til Ulleruphave efter lukketid. Herefter forberedes aftensmaden og gruppen afslutter dagen med fællesspisning
- I november og januar deltager børnene fra storegruppen i besøg i "leg i vand" i Fredericia svømmehal.
- I samarbejdet med distriktets skoler besøger storegruppen såvel Skolesvinget som Skjoldborgsvejens skole. Besøgene kan have forskellig karakter f.eks. en dag med fysiske aktiviteter, så som stjerneløb. Eller besøg og introduktion til skolernes bibliotek.

[1] Hvert år den 5. og 6. juli afholder Fredericia 6. juli-Dagene, som markerer udfaldet fra fæstningen under Treårskrigen i 1849.

[2] Det sidst år i institutionen forud for skolestart

4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Kort præcisering af ”Børnemiljø”

Ordet børnemiljø anvendes som samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene og omgivelserne.

Teoretisk afsæt

Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lære og udvikle sig. Arbejdet med børnemiljø er tæt forbundet med daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne.

Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske rammer indendørs og udendørs.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem.

Overordnet praksis for pædagogisk personale

Arbejdet med børnemiljøet kan ikke isoleres fra arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan. De to ting hænger uløseligt sammen. Forhold i børnemiljøet kan både hæmme og fremme muligheden for at opnå de mål, der bliver opstillet for børnenes trivsel og læring. Derfor er det oplagt at reflektere over, hvordan arbejdet med institutionens børnemiljø kan være med til at støtte op om arbejdet med læringsmål, og omvendt. Ved at sammentænke de forskellige elementer i læreplanen og børnemiljøet kan dagtilbuddene øge kvaliteten og sammenhængen i det daglige pædagogiske arbejde.

Det betyder, at det pædagogiske personale i Ullerup Bæk Distriktet

Løbende reflekterer over og igangsætter processer og tiltag, der bidrager til styrkelse af fællesskaber, venskaber, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse (det psykiske børnemiljø).

Kan arbejde i et dynamisk og dialektisk gensidigt afhængighedsforhold til hinanden, der kræver respektfulde omgangsformer (det psykiske børnemiljø).

Sikrer at institutionens fysiske rammer såsom indeklima, hygiejne, gruppeopdeling og indretning giver børnene mulighed for at fordybe sig og udforske sig selv gennem leg og bevægelse (det fysiske børnemiljø).

Præsenterer børnene for alsidige materiale- og udforskningsmuligheder, der stimulerer og giver børnene positive og udfordrende sanseoplevelser. Samt har øje for institutionens overordnede atmosfære (det æstetiske børnemiljø).

Inddrager og sikrer børnenes perspektiv, samt ret til medbestemmelse i evalueringen og vurderingen af daginstitutionens børnemiljøer.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Vi har fokus på, at skabe læringsmiljøer, der inviterer til leg, kreativitet og fordybelse, hvor børnene har mulighed for at være fysiske og motorisk aktive både ude og inde. Rundt i huset skabes der små legemiljøer, der tilgodeser den nuværende børnegruppes behov.

- I løbet af dagen fordeler vi os både inde og ude, så der er ro til nærvær, leg og fordybelse.
- Vi har lyse lokaler med udgang til legepladsen fra hvert grupperum. Det er gennem møbler, legetøj, materialer samt løbende udstillinger med samtaleplakater, børnenes produktioner, plancher og fotos at farver og former træder frem. Vi bruger væggene til fysiske udstillinger af børnenes kreationer, samt hænge billeder op af vores pædagogiske aktiviteter og ture ud af huset, eller det kan være via opslagstavlen eller billedgalleriet på Aula[1].
- Alle stuerne er indrettet med flytbare møbler, så vi kan skabe små "rum i rummet", der tilgodeser den nuværende børnegrupperes behov. Dette giver børnene mulighed for fordybelse i forskellige lege og aktiviteter. Det meste af vores legetøj er tilgængeligt for børnene. Vi bestræber os på at sortere det i kurve, hvor der evt. er skrevet navn og sat billeder på. Dette gør at børnene nemmere kan overskue stuen og finde det legetøj, som de har lyst til at lege med, samt at være med til at rydde op.
- På stuerne er der bl.a. mulighed for fordybelse med bøger, massage/yoga, rollelege, konstruktionslegetøj m.m. Det kan bl.a. være dukkeleg, leg med biler eller legoklodser. Nogle af stuerne har tumlemadrasser, som man kan bruge til motoriske aktiviteter. Derudover har vi stole der er let tilgængelige for børnene, at kravle op og ned af.
- På gangen har børnene mulighed for i mindre grupper at lege i dukkekrogen, i pudrummet eller i bilhulen.
- Vores legeplads er indrettet med bålhytte, Tarzanbane[2], cykelbane, gynger, legehuse, sandkasser, rutsjebaner som giver muligheder for forskellige sansemotoriske lege. Vi har træer, buske og forhøjninger som indbyder til løb eller trillen op og ned af bakkerne, små huler i busken eller gemmelege.
- Vi tilrettelægger vores aktiviteter ud fra børnenes alder, interesser og behov, hvor det enkelte barn støttes i dets udvikling. Alt efter aktiviteten form deler vi børnene op i store eller mindre grupper, hvor der vil være plads til fordybelse.
- Gennem aktiviteterne og legene lærer børnene at løse konflikter, og derved lærer de også deres egne grænser at kende.
- Vi understøtter og guider børnene i at sige til og fra og derudover lærer de at drage omsorg for hinanden og oplever glæden ved, at være en del af et større fællesskab.
- Børnenes selvhjulpethed[3] er et fokuspunkt vi vægter højt, deres selvværd og selvtillid styrkes i hverdagen, når de oplever at kunne mestre eks. af-og påklædning selv.
- Vi vægter ligeså børnenes trivsel højt, bl.a. ser vi på det enkelte barns basale behov i forhold til bl.a. søvn og mad. Vi italesætter børnenes handlinger og følelser og giver dem plads, tid og rum til at udtrykke sig ved hjælp af de understøttende sprogstrategier[4].
- En god hygiejne er med til at forbygge sygdomme og forbedre vores indeklima. Derfor er det vigtigt at både forældre og børn og personale vasker hænder, når de kommer på stuerne, og når de forlader institutionen igen. Ligeledes vasker både børn og voksne hænder før og efter hvert måltid.
- Vi har som rollemodeller ansvaret for at facilitere og skabe en god stemning. Det opnår vi bl.a. ved at være anerkendende, nærværende og tillidsskabende i samspillet med børnene. Vi har en oprigtig interesse og et kendskab til barnet både som unikt individ, og som en del af en børnegruppe.
- Børnene mødes af voksne, der udviser omsorg, begejstring og gensynsglæde. Alle børn sikres en positiv barn-voksenkontakt bl.a. via de voksnes positionering[5]. Vi taler omsorgsfuldt og respektfuldt til børn og forældre.
- Vi inddrager børneperspektivet både ifh. til tilrettelæggelsen af aktiviteter og vores indretning ved at spørge børnene om lave iagttagelser.

[1] Digital registrerings- og kommunikationsløsning til personale og forældre.

[2] En tarzanbane er et redskab til at arbejde med kompetencen: krop og bevægelse. Børnene arbejder med de primære sanser, muskel-ledsansen, følesansen og vestibulærsansen. De Primære sanser er afgørende for barnets evne til at holde balancen, koordinere bevægelser og kendskabet til egen krop.

[3] Børn udvikler sig bl.a. igennem deres færdigheder. Herved bliver de bedre til at klare sig selv og de får mere overskud og selvtillid til at møde nye udfordringer.

[4] De understøttende sprogstrategier er:

1. Følg barnets interesse.
2. Brug åbnende spørgsmål.
3. Vent på barnets svar.
4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger.
5. Hjælp barnet med at sætte ord på.
6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen.
7. Relatér til noget, barnet kender.
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen.
9. Ret ikke barnets fejl direkte.
10. Leg med sproget, når det er muligt.

[5] En overbliksvoksen er synlig, nærværende og tilgængelig. Opgaven er at guide, skærme, støtte og bidrage til lege, og gå ud og ind af lege med det formål at støtte børn i at opbygge udviklende venskaber og opleve sig deltagende i fællesskaber.

En fordybet voksen med fokus på ét barn eller en mindre gruppe børn følger barnet eller børnegruppen. Rollen kan skifte. Den primære rolle er at være ved siden af og støtte barnet/ børnene med at indgå i fællesskaber. En anden vigtig opgave består i at støtte mestring, styrke selvopfattelsen samt mindske antallet af nederlagsoplevelser. En fordybet voksen med fokus på aktiviteter inspirerer, instruerer og viser retning. Rollen kan sjældent stå alene, men er der i forvejen overbliksvoksne på stedet, giver den mulighed for målrettet at motivere en større børnegruppe for en given aktivitet.

En praktisk voksen kan være beskæftiget med uopsættelige opgaver som toiletbesøg, bleskift o. lign. Praktiske opgaver, der ikke relaterer sig direkte til børnene, såsom at rydde op, feje gulve, stole op, osv. Rollen som overbliksvoksen bør altid have første prioritet.

5 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

5.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alle børn i Fredericia Kommune uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Vi modtager alle børn med respekt for deres personlighed og etablerer relationer herudfra.
- Vi udviser en anerkendende tilgang[1] arbejder vi for, at alle børn oplever de er en del af et værdifuldt fællesskab.
- Vi tilstræber at alle børn dagligt føler sig set, hørt, inddraget og opmuntret til aktiv deltagelse i et trygt og mangfoldigt miljø.
- Børnene inddrages i hverdagens gøremål og skiftes til f.eks. dække bord, sige værs'go', eller vælge sang.
- Vi arbejder mod at børnene kan selv, eksempelvis af- og påklædning på badeværelset og i garderoben. I spisesituationer opfordres børnene til at hjælpe hinanden og sende fade og skåle mm. rundt.
- Vi inspirerer og inddrager børnene i musiske, kreative og motoriske aktiviteter. F. eks kan de deltage i at udvælge og klargøre materialer i værkstedet. I musik- og motorikaktiviteter arbejder vi mod aktiv deltagelse af alle, ud fra barnets nærmeste udviklingszone[2]
- Børnene motiveres til selv at eksperimentere og udfolde sig. De voksne stiller materialer til rådighed, og børnene får mulighed for at skabe sin egen leg og udtryksform. Det er vigtigt for os at vi ikke lægger op til et bestemt resultat, men at det i stedet er processen som er betydningsfuld.
- Vi tilrettelægger aktiviteter, der både taler til kroppen, sproget og de sociale relationer. F.eks. kan arbejdet omkring børns venskaber styrkes af en yoga aktivitet, eller børnene kan give hinanden massage
- Vi er bevidste om, hvornår det er hensigtsmæssigt at bringe børnenes valg i spil, og hvornår det ikke er. Det er vigtigt for os at børn inddrages i reelle valg og på den måde lærer om medbestemmelse
- Vi understøtter børnene i at lege og løse opgaver, både alene og sammen med hinanden. Vi kan enten deltage eller iagttage legen, og undervejs guide børnene, hvis de får brug for hjælp.
- Vi vægter at gøre det enkelte barns ressourcer synlige i fællesskabet, f.eks. på en lille tur for få udvalgte børn.
- Det er vigtigt, at børnene får lov til at udfolde og afprøve egne potentialer med hinanden uden de voksnes rammesætning. Ex. når den voksne træder tilbage fra legen og overlader initiativet til børnene selv.
- Vi tilstræber at alle børn kan tåle modvind, og sige pyt til en uhensigtsmæssig hændelse

Samarbejdet med forældrene:

- Vi italesætter vores pædagogiske tilgang gennem nyhedsbreve, opslag og billeder på Aula [3] samt på forældremøder.
- Vi går i dialog med forældrene og aftaler en konkret indsats for personale og forældre, såfremt et barn ikke trives.
- Vi går i dialog med forældre, når vi oplever det kan være hensigtsmæssigt at understøtte børns venskab med private legeaftaler.

[1] Vi opfatter det enkelte barn som unikt: Det betyder, at vi arbejder med at respektere barnets egne følelsesmæssige grænser ved at se på, høre og forstå det. Vi tilstræber os på, at forstå barnets intension og hjælpe med at sætte ord på de følelser, som barnet gennemlever.

[2] Nærmeste udviklingszone (Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

[3] Digital registrerings- og kommunikationsløsning til personale og forældre

5.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Fredericia skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker. Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid. Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskaber.

Relationer er grundlaget for, at børn lærer sig empati. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem leg lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i fællesskaber. Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene oplever at høre til, og hvor de har mulighed for selv at få indflydelse og lære at give plads til forskellighed.
- I samspillet med andre udvikler børn empati og sociale relationer, og vores læringsmiljø har fokus på at understøtte børnenes tilknytning til fællesskaber.
- Vi har i vores praksis pædagogiske overvejelser om det enkelte barns trivsel og individuelle behov. F.eks. Hvis vi har fået viden om at et barn har sovet dårligt, tager vi hensyn i vores planlægning af aktiviteter for barnet.
- Vores legefællesskaber, både store og små fællesskaber, tilrettelægges, så de tilgodeser det enkelte barns mulighed for deltagelse. Hvis et barn står udenfor fællesskabet, hjælper vi ved at igangsætte aktiviteter i en lille gruppe, hvor målet er, at barnets ressourcer bliver synlig for de øvrige børn. F.eks. en tur i skoven eller en legeaktivitet.
- Vi har fokus på vores læringsmiljøer og tilpasser disse ud fra den aktuelle børnegrupes behov. Ex hvis en børnegruppe er meget fysisk aktiv, så tilrettelægges mange aktiviteter ude, hvor mere fysisk betonet udfoldelse kan finde sted, såsom gemmeleg, boldspil, "slås"- leg og løb. Desuden igangsættes high and low arousal tiltag således der skabes øget kontakt til eget energiniveau
- Vores relations arbejde både mellem barn/barn og barn/voksen foregår på tværs af stuer og alder. F.eks. kan den bedste ven fra nabostuen inviteres ind.
- Kommunikation er en vigtig del af samspillet og den sociale udvikling, derfor har vi sproggrupper for de børn der har brug for ekstra sproglig stimulering. Det giver mulighed for bl.a. at øve kommunikative strategier[1] i en lille tryk gruppe.
- Vi holder samlinger med børnene hvor der tales om sociale kompetencer (hvordan man er en god kammerat, normer og regler for samvær). F.eks. Fri for mobberi[2].
- Her igangsættes mindfulness[3], børnemassage[4] og børneyoga[5] for at styrke børnenes koncentrationsevne, sanser og fornemmelse af egen krop. Vi oplever det styrker relationerne, da berøring bidrager til at skabe et positivt fællesskab mellem børn. "Den, man rører ved, mobber man ikke".
- Vi lærer børnene at tage hensyn og give plads til hinanden, og dermed at man ikke altid kan være først. F.eks. skiftes børnene til at må gå forrest på ture ud af huset.
- Vi er rollemodeller og leger med, i børnehøjde, hvor vi støtter og guider til gode legerelationer. Her kan den voksne vælge at være foran og guide i legen, være ved siden af, og bidrage til legen, eller bagved og følge legen og kun guide børnene, når de får brug for det.

Samarbejdet med forældrene:

- Vi prioriterer en åben og ærlig dialog med forældrene omkring børnenes trivsel både i institution og i hjemmet. F.eks. om situationer der kan påvirke barnet i en periode.
- På initiativ af forældre eller personale kan her altid aftales en uforstyrret dialog
- Forældrene gøres opmærksomme på betydningen af at se billeder på Aula[6] sammen med sit barn. Det er med at styrke den røde tråd mellem hjem og institution, ligesom børnene støttes til at huske dagens indhold og kommunikere yderligere til forældrene.
- Vi opfordrer forældrene til at lave legeaftaler. Dette er med til at øve de sociale færdigheder udenfor institutionen.
- Vi forventer at forældrene støtter op om tiltag vedr. deres barn, hvilket er vigtigt i forhold til den sociale udvikling.

[1] Kommunikative strategier er evnen til at give udtryk for behov, følelser og ønsker på en måde, som er effektiv og socialt passende i forhold til at få andre til at forstå, hvad man gerne vil. Kommunikative strategier er f.eks. forståelsen af, at man skiftes til at tale og lytte, når man taler med andre og, at det er bedre at sige "STOP" end at slå, når man bliver presset. Børn har brug for kommunikative strategier, når de skal vise, hvad de vil, hvad de ikke vil, skabe sociale relationer og opfylde sociale normer og spilleregler i deres hverdag

[2] Fri for Mobberi er et forebyggende antimobbeprogram til 0-9-årige børn, fagfolk og forældre, som Mary Fonden og Red Barnet står bag. Programmet består af pædagogiske materialer, der gør det nemt målrettet at styrke børnefællesskabet og forebygge mobning.

[3] I mindfulness viser voksne børn gennem små øvelser, at nærvær, ro og væren også er værdifuldt. Børnene får en større kropsbevidsthed og kommer ned i gear, hvilket kan gøre dem mere modstandsdygtige.

[4] Barn-til-barn-massage lærer børn både deres egne og andres grænser at kende og bliver bedre til at udvise empati og omsorg

[5] Yoga-lege lærer børn, hvordan de kan bruge deres åndedræt til at få ro i kroppen. Selve øvelserne i yoga udvikler samtidig både finmotoriske og grovmotoriske færdigheder som koordinationsevne, balance, styrke, udholdenhed og smidighed

[6] Digital registrerings- og kommunikationsløsning til personale og forældre.

5.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

I Fredericia Kommune arbejder vi på udvikling af børn og unges kommunikative/sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge.

Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation og symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

Vi arbejder med den sproglige opmærksomhed hver dag. Vi har fokus på barnets sprogtilegnelse i alle vores hverdagsrutiner og i de planlagte aktiviteter.

Kommunikative færdigheder er grundlæggende for at kunne udtrykke sig og indgå i samspil med andre. Kommunikation er en forudsætning for gode relationer, derfor skal barnet støttes i at kommunikere gennem mimik, talesprog, kropssprog.

Barnet bliver mødt med forståelse, omsorg og tilstedeværende voksne i et meningsfuldt og udfordrende læringsmiljø. Ud fra den viden at et barn tilegner sig sprog på forskelligvis, implicit[1] eller eksplicit[2] og under hensyntagen til alderen tilrettelægges pædagogisk praksis.

- Der arbejdes ud fra en anerkendende tilgang[3]. Vi møder barnet i øjenhøjde, observerer på samspillet og kropssproget.
- Vi gør os umage med at forstå barnets individuelle sprog og bruge dets ressourcer til at stimulere den naturlige sproglige udvikling.
- Der tages udgangspunkt i barnets sproglige udviklingsområder[4], og vi arbejder ud fra nærmeste udviklingszone[5].
- Vi har fokus på relationen mellem det enkelte barn, de voksne og de øvrige børn i den givne situation.
- Vi er sproglige rollemodeller, hvilket hjælper barnet til at finde sammenhæng mellem kropssprog, mimik og tale.
- Ved at bruge de understøttende sprogstrategier[6] i hverdagssamtalen med barnet, skaber vi et trygt, inspirerende og udfordrende læringsmiljø, hvor barnet kan anvende og udvikle sproget kontinuerligt.
- Vi sætter undertekster på for barnet ved at benævne. Det vil sige, at vi sætter ord på genstande, handlinger og følelser, hvilket er med til at udvikle barnets ordforråd og sprogforståelse.
- I samspillet med den voksne får barnet mulighed for at øve sig i at udtrykke tanker og følelser

- Rim, remser, sang og musik er en naturlig del af hverdagen hos os, både som planlagte og spontane aktiviteter.
- Vi bruger billeder og små videoer til at understøtte samtalen med barnet, når vi taler om vores hverdag.
- Vi vælger fokusord ud (nye ord og vendinger), som skal implementeres i løbet af et projektet/aktivitetsperiode. Dette giver mulighed for både eksplicit og implicit læring.
- I vuggestuen udarbejder pædagogerne en sprogprofil på hvert barn ved brug af Sprogtrappen[7], den opdateres minimum hvert ½ år. Hvilket giver mulighed for at lave en tidlig og målrettet indsats hos et barn, som har nogle vanskeligheder i sin kommunikative udvikling eller for at styrke den gode udvikling som er til stede. Ud fra barnets profil (sprogtrappen) arbejdes der med indsats via lege og små aktiviteter, som har et bestemt fokus. Det kan bl.a. være sanglege, øve øjenkontakt og fælles opmærksomhed på et stykke legetøj, øve turtagning både i legen og kommunikationen mellem barnet og den voksne. Såsom at lege "titte bøj" leg, "klappe kage" leg, Kilde leg: "nu kommer der en lille mus og kilder dig". Der bruges gestus sammen med ord, såsom: "vink = farvel". Række armene frem og sige: - vil du op. Leger "gi - ta leg". Bruger rysten på hovedet og nik i forbindelse med ordene nej og ja.
- Børn i alderen 2.8 til 3.4 tilbydes en sprogscreening, som enten foretages af husets sprogvejleder. Resultatet af screeningen kan give tre udfald:
 - Generel indsats: Alderssvarende udvikling alle sproglige områder
 - Fokuseret indsats: Børn med behov for fokuseret pædagogisk indsats indenfor mindst et sprogområde
 - Særlig indsats: Børn med behov for talepædagogisk indsats indenfor flere sproglige områder.
- Vi arbejder med sproggrupper både for børnene generelt, men især for de børn, hvor der skal arbejdes mere målrettet med sproget. Børnene kan være i nogle små børnefællesskaber, hvor de får mulighed for at få en fokuseret støtte til den sproglige udvikling. Der arbejdes bl.a. med ordforråd, sprogforståelse, kommunikative strategier[8] og udtale. Det kan være via spil, forskellige lege og højtlesning af bøger, hvor dialogisk læsning[9] er en af redskaberne som kan tages i brug. Det kan være billedlotteri med fokus på overbegreber, genstande, former, farver eller dyr. Det være lege, hvor der øves i at skulle forstå og udføre en instruktion såsom "kan du hoppe hen til døren og tilbage igen". Eller at tale om forskellige kropsdele via bøger og billeder, og efterfølgende evt. skulle tegne sin egen krop.
- I storegruppe[10]aktiviteterne arbejdes desuden med særlig fælles mappe, hvor gruppen tegner/ skribler forventninger til samværet i gruppen. Være gode kammerater, hjælpe hinanden. Her beskrives også forventninger til konkrete tiltag, eks tur til Trelde Næs. Derudover arbejdes der med fonologisk[11] opmærksomhed en gang ugentligt, f.eks. opdeling af ord og bogstavlyde.

Samarbejdet med forældrene:

- Vi tager billeder af vores aktiviteter, børnenes leg og andre situationer i løbet af dagen. De bliver efterfølgende uploadet til Billedgalleriet på Aula[12], hvor forældrene har mulighed for at se og tale om dem sammen med deres barn. Dette er med til at binde de to verdner sammen.
- Via Aula videregives relevante links og ideer til, hvordan forældrene kan understøtte den sproglige udvikling.
- I forbindelse med en generel indsats i sprogvurderingen får forældrene efterfølgende tilsendt eller udleveret rapporten sammen med forskelligt inspirationsmateriale[13].
- Når et barn er i enten fokuseret eller særlig indsats i sprogvurderingen, udarbejdes der en sprogkontrakt mellem forældrene og institutionen. Der laves nogle klare aftaler på, hvordan der skal arbejdes med og hvilke mål, der er for den sproglige udvikling både derhjemme og hos os.
- Forældrene får nogle redskaber og ideer til, hvordan de kan målrette deres fokus på sproget i samspillet.

- I samarbejdet med forældrene vægter vi at sætte en tydelig ramme, hvor vi beskriver vores og deres indsats således barnets udviklingsmuligheder sikres bedst muligt.

[1] Den implicitte læring opstår, når børnene gennem aktiv deltagelse i en aktivitet bruger de nye ord og vendinger undervejs.

[2] Den eksplicite læring opstår, når børn får at vide, hvilke nye ord de vil lære undervejs.

[3] Vi opfatter det enkelte barn som unikt: Det betyder, at vi arbejder med at respektere barnets egne følelsesmæssige grænser ved at se på, høre og forstå det. Vi tilstræber os på, at forstå barnets intension og hjælpe med at sætte ord på de følelser, som barnet gennemlever.

[4] Et alderssvarende og nuanceret sprog er resultatet af et vellykket samspil mellem en række udviklingsområder:

- Formelt sprog
- Funktionelt sprog
- Legeudvikling
- Fælles opmærksomhed og pegegestik
- Kognition
- Relationer og social udvikling.

[5] Nærmeste udviklingszone(Nuzo) er den zone, der opstår mellem hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagog. Aktivisering af børn skaber en ny Nuzo og dermed udvikling af barnet. Det vil sige, at barnet skal udfordres – men ikke mere end at barnet alligevel skal kunne følge med.

[6] De understøttende sprogstrategier er:

1. Følg barnets interesse.
2. Brug åbnende spørgsmål.
3. Vent på barnets svar.
4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger.
5. Hjælp barnet med at sætte ord på.
6. Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen.
7. Relatér til noget, barnet kender.
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen.
9. Ret ikke barnets fejl direkte.
10. Leg med sproget, når det er muligt.

[7] SprogTrappen er et forebyggende sprogpædagogisk redskab, hvis formål er at styrke fagpersonalets evner til at understøtte optimal udvikling og læring hos både et- og tosprogede børn mellem 0 og 3 ½ år.

[8] Kommunikative strategier er evnen til at give udtryk for behov, følelser og ønsker på en måde, som er effektiv og socialt passende i forhold til at få andre til at forstå, hvad man gerne vil. Kommunikative strategier er f.eks. forståelsen af, at man skiftes til at tale og lytte, når man taler med andre og, at det er bedre at sige "STOP" end at slå, når man bliver presset. Børn har brug for kommunikative strategier, når de skal vise, hvad de vil, hvad de ikke vil, skabe sociale relationer og opfylde sociale normer og spilleregler i deres hverdag

[9] Dialogisk læsning handler om at have en dialog med det barn, du læser højt for, sideløbende med du læser højt. Det overordnede formål er, at barnet gradvis udvikler sig til at være den, der 'fortæller' billedbogen. Metoden er baseret på en generel teori om, at erfaring og øvelse gør mester – og særligt på at erfaring med at bruge sprog, at modtage konstruktiv og positiv feedback omkring sit sprog samt at være sammen med en voksen omkring en billedbog kan fremme børns sproglige udvikling.

[10] Børnene deltager i storegruppe-aktiviteter det sidste år i børnehaven, forud for skolestart

[11] Fonologisk opmærksomhed er den del af den sproglige opmærksomhed, der omhandler sproglyd. Fonologisk opmærksomhed betegner således evnen til at skifte fokus fra ordets betydning til ordets lydlige opbygning.

[12] Digital registrerings- og kommunikationsløsning til personale og forældre.

[13] Et forældrebreve om at være i generel indsats, info om dialogisk læsning, de understøttende sprogstrategier, og børn lærer sprog af forældrene.

5.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Fredericia Kommune skal alle børn have mulighed for at bruge deres krop og sanser til at udforske sig selv og omverdenen. Barnet formes via sansestimuli og kropslige erfaringer.

Gode og trygge bevægelsesfællesskaber gør børnene nysgerrige på at udfordre sine egne motoriske kompetencer og til at tilegne sig nye bevægelsesmønstre. Det medvirker til at udvikle kropsbevidsthed og bevægeglæde. Børnene bliver inspireret af hinanden og af de voksnes måder at bruge bevægelsesmiljøerne på.

Det pædagogiske personale skal bidrage til at udfordre hvert enkelt barns sansemotoriske kompetencer igennem leg og dagligdagsrutiner inde såvel som ude. Børn skal støttes i at være i bevægelse og i ro. Dette bidrager til fysisk, psykisk og social trivsel.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Børn oplever verden og lærer gennem kroppen. Derfor støtter vi dem i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og bruge kroppen. Det er gennem ro og bevægelse at grundlaget for fysisk og psykisk trivsel lægges. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen.

- Vi tilrettelægger krop-og bevægelseslege, så alle børn får mulighed for at deltage og oplever, at det er sjovt at være fysisk aktiv og bruge sin krop. F. Eks udeliv, ture til gymnastiksalen, motorikbaner og børneyoga
- I aktiviteterne og rutinerne tilgodeses både sanser, fin-og grovmotorik. F. eks når de laver yoga, får og giver hinanden massage, får fodbad, har afslapning på gulvet, laver sanglege med fagter, laver puslespil, kigger bøger, tegner, når de øser mad op og spiser, selv kravler op på puslebordet og i barnevognen/krybben.
- Som rollemodeller går de voksne foran og viser hvordan de fysiske rammer kan bruges til at udfordre sig selv. F.eks. på klatrevæggen eller på legepladsen
- Som rollemodeller viser vi glæde og engagement både med aktivitet, kropssprog, mimik, sprog og attitude.
- De voksne på sidelinjen, opmuntrer og guider børnene, så de tør udfordre sig selv motorisk, sanse- og bevægelsesmæssigt. Risikofyldt leg kan finde sted
- Vi opmærksomhed på at udvikle og tilpasse rammerne så motorik og bevægelse tilgodeses.
- Legepladsens muligheder benyttes hele året. Her findes gynger, tarzanbane[1], cykelbane, skov med huler og bålhytte. Det kan f.eks. være, at klatre i træer, rutsje på rutsjebanen, vipper, lege i sandkassen, gynger, cykler, løbe om kap, trille, kryber, kravler, hopper mm.
- Ture ud af huset kan gå til skov og strand.
- Børnehaven benytter gymnastiksalen på skolen ved Skolesvinget til både leg og boldspil.
- Med afsæt i skolernes uge 6[2], har vi i de omkringliggende uger fokus på temaet "mig og min krop", hvor vi bl.a. arbejder med: hvordan ser jeg ud, hvad kan jeg med min krop.
- I forbindelse med skolernes motionsdag[3], afholder vi egen motionsdag med fælles opvarmning og løb rundt om søen i nærmiljøet.
- Vi arrangerer en årlig cykeldag på cykelbanen eller parkeringspladsen, hvor børnene har mulighed for at medbringe egen cykel og hjelm

Samarbejdet med forældrene:

- Vi opfordrer forældrene til at følge med i informationer om hverdagen.
- At de omtaler vores aktiviteter positivt og med interesse i dialogen med barnet.
- Det er vigtigt, at de understøtter barnets bevægelsesfrihed med rette påklædning.
- Vi opfordrer dem til at være aktive sammen med barnet, og lade barnet gøre mest muligt selv, såsom af-og påklædning og gå selv, når det kan lade sig gøre.
- Vi italesætter at de fleste børn selv kan gå ind i institutionen

[1] En tarzanbane er et redskab til at arbejde med kompetencen: krop og bevægelse. Børnene arbejder med de primære sanser, muskel-ledsansen, følesansen og vestibulærsansen. De Primære sanser er afgørende for barnets evne til at holde balancen, koordinere bevægelser og kendskabet til egen krop.

[2] Uge 6 (Sex) er et forløb med aktiviteter i den sundheds- og seksualundervisning i grundskolen. Med afsæt i kompetence- og læringsmål sætter vi hvert år i uge 6 fokus på et særligt tema.

[3] Skolernes Motionsdag er et årligt tilbagevendende arrangement for alle skoler i Danmark. Det er arrangeret af Dansk Skoleidræt, og finder sted fredag i uge 41 inden efterårsferien.

5.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Fredericia Kommune arbejder vi for, at børn oplever deres læring som legende, undersøgende og eksperimenterende. Vi ser barnets første møde og læreprocesser om det naturfaglige som en tværfaglig dannelsesproces, der strækker sig helt fra de tidlige børneår og op gennem skoleforløbet. Gennem et læringsmiljø med en undersøgende tilgang lægges trædesten ud til at understøtte barnets nysgerrighed, foretagsomhed, kritiske forholdemåde til natur og oplevelse af tværfaglige sammenhænge.

Barnets sansning og oplevelser i udelivet styrker dets deltagelsesmuligheder i fællesskabet – på tværs af alder, køn og kultur.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Det betyder hos os i Ulleruphave :

- At de voksne som rollemodeller går forrest med en legende og undersøgende tilgang, som kan inspirere børnene til at være eksperimenterende.
- Gennem en eksperimenterende og aktiv hverdag på legepladsen, på ture til mark, skov og strand arbejder vi målrettet med at understøtte børnenes nysgerrighed og interesse for natur og science.

- Vi prioriterer fejlmodighed og vægter den læring der indtræder når eksperimenter ikke falder ud som forventet.
- I indsatsen for at ruste børnene til, hvad fremtiden kompetencer, eksperimenteres med mange forskellige materialer og særlige spil/ legeredskaber. Ligesom naturfagsstrategi og science inddrages i det daglige arbejde, bl.a. gennem viden og samarbejde med Grønne Spirer¹. F.eks. tilrettelægges og gennemføres små eksperimenter, med højde/ vægt/ fylde, hvad kan flyde, hvorfor smelter ting m.m.
- Vi arbejder med fælles temaer ud fra årets gang, hvor børnene inddrages alt efter alder og udvikling.
- Sammen med børnene indhenter vi ny viden og fordyber os heri. Vi indtænker de fire K'er (kreativitet, kollaboration/ samarbejde, kritisk tænkning, kommunikation) i tilrettelæggelse af forløb
- Vi udtrykker begejstring og nysgerrighed i naturen bl.a. ved at anvende lup, net mm på ture til skov, mark og strand
- Vi er opmærksomme på at anvende rette ord for ting fra natur/ science og således at ordforrådet tilføres nye ord.
- Vi anvender husets store og kuperede legeplads og laver bål, evt. mad over bål ca. en gang ugentligt.
- Vi bearbejder indtryk ved at skabe noget kreativt, f.eks. malerier, ler, plancher, fotocollager som efterfølgende udstilles i huset. Herved formidler børnene deres viden og erfaring til forældre og andre børn i institutionen.

Samarbejdet med forældrene:

- Vi opfordrer til dagligt at følge med i informationer og opslag herfra.
- Billeder og fortællinger fra hverdagen, giver dem mulighed for at tale med deres barn om dagens begivenheder.
- Efter nogle tiltag har vi afholdt en lille fernisering og præsenteret børnenes arbejde.
- Efter kunstforløb med malerprojekt blev børn og forælder inviteret i husets værksted og afprøvede en særlig teknik. Tiltaget var særdeles velbesøgt og fik stor opmærksomhed.
- Vi forventer, at forældrene understøtter børnenes oplevelse med rette påklædning, som passer til aktiviteten og årstiden.
- Artefakter bidrager visuelt til dokumentation af kreative tiltag

5.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

I Fredericia ses alle børn som værdifulde og aktivt skabende borgere i demokratiske fællesskaber. Derfor skal læringsmiljøet stimulere børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed gennem æstetiske oplevelser.

Alle børn, uanset baggrund og geografi, skal have en række varierede kulturelle oplevelser bl.a. gennem deltagelse i byens arrangementer og tilbud.

Tilgangen til kunst og kultur tager afsæt i et legende og eksperimenterende læringsrum, hvor børn oplever at være både tilskuere og aktive deltagere. Kunst og kultur skal være både for, med og af børn. Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier. Kultur defineres i læreplantemaet, som en kunstnerisk skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Hos os i Ulleruphave betyder det at:

- Vi tilrettelægger et læringsmiljø med fokus på kultur, hvor børn kan opleve glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis. Her møder de nye sider af sig selv, får mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder og derigennem forstå deres omverden. Vores rammer indbyder til en legende, afprøvende, undersøgende og eksperimenterende tilgang til materialer, redskaber og genstande.
- I børnehaven tages projektet "Fri for mobberi"¹ op med jævne mellemrum. Her arbejdes der med, hvordan man kan udtrykke og forstå både egne og andres følelser, hvordan man behandler andre og man selv vil behandles. Dette er med til at understøtte børnefællesskaberne, så alle børn kan føle sig ligeværdige trods deres forskelligheder.
- Vi har ligeledes fokus på, at alle børn hver morgen bydes velkommen på stuen ved at sige "godmorgen" og nævne barnets navn. Dette er med til at barnet føler sig set og som en del af fællesskabet. I vuggestuen styrkes fællesskabsfølelsen yderligere ved at synge navnesange, hvor hvert barn bliver nævnt ved navn.
- Vi følger børnenes spor mest muligt. Hvis børnene er optaget af et bestemt emne, såsom dyr, kan vi fordybe os videre i det. F.eks. ved at låne/finde bøger om dyr, synge sange om emnet, lave dyr i værkstedet, lege dyr osv.
- I værkstedet eller på stuerne kan der arbejdes enten ud fra børnenes ideer eller et voksenbestemt tema. Materialerne vælges enten forud for aktiviteten eller undervejs i fællesskab. Det kan også være materialer som børnene har indsamlet på ture i skoven, ved stranden eller andre steder.

- Som er vigtig del af processen skrives barnets navn altid på produktet som udstilles enten fysisk i institutionen eller som et foto i galleriet på Aula2.
- På ture ud af huset bruges de lokale tilbud ofte. Vi deltager i diverse Børnearrangementer såsom Højtlesning på biblioteket, Børnebio i biografen, 6.juli på Volden, Juletræspyntning osv.
- Vi bruger sang og musik som udtryksform. En gang om ugen er der et planlagt tilbud om sang og musik både i børnehaven og i vuggestuen, hvor de børn der har lyst kan deltage.
- Her bliver bl.a. sunget sange med forskellige temaer og fagtesange, hvor børnene får brugt kroppen på forskellig vis, og derudover får de mulighed for at spille på diverse instrumenter. På stuerne bliver der også sunget, hørt og danset til musik i løbet af ugen.
- Vi har traditioner, som er en del af vores årshjul, såsom fastelavn, påske og jul, hvor der er tilknyttet nogle aktiviteter. Her laves bl.a. pynt som passer til begivenheden, fastelavnsudklædning (dem der har lyst), fastelavnssange, "slå katten af tønden", "rulle æg", påskefrokost, Luciaoptog, Julecafé og julegudstjeneste i kirken. Vi taler om, hvorfor vi har disse traditioner, og om at der kan være andre traditioner hjemme hos nogle af børnene. Vi pynter op og laver græskarhoveder til Halloween.
- Derudover har vi vores egne traditioner, som cykeldag hvor børnene medbringer egen cykel, Bedsteforældredag, hvor børnenes bedsteforældre inviteres til at deltage i vores blomsterdag og være en del af vores hverdag. Vi har vores "krop og hop" temaer, som læner sig op af skolernes fokus på kroppen i uge 6, 5 og deres motionsdag, 6 i uge 41.
- Vi afholder sommerfest, hvor vi i ugerne op til festen arbejder ud fra et tema i husets årshjul, f.eks krop og sanser. Det afsluttes med selve sommerfesten, hvor forældre og søskende er inviteret til at deltage i diverse aktiviteter alt efter temaet.

Samarbejdet med forældrene:

- Vi bruger Aula til at beskrive og vise forældrene børnenes hverdag hos os. Det kan være en lille fortælling om dagens aktiviteter, hvad børnenes har været optaget af, og gerne med dagens billeder i galleriet. Dette giver forældrene inspiration til at tale med deres barn om dagens indhold.
- Til opstartssamtaler og i den daglige snak med forældrene får vi et indblik i børnenes familieliv, hvad de har lavet i weekenden, er der noget barnet er specielt optaget af derhjemme o.lign. Det giver os mulighed for at binde de to verdner sammen, hvis vi f.eks. ved, at Peter er optaget af dyr, da han lige har været i zoologisk have.
- Hvis vi mangler materialer til bestemte projekter, såsom tomme syltetøjsglas, garnrester, kastanjer el.lign. beder vi forældrene om hjælp.
- Når vi udstiller børnenes malerier, figurer, tegninger o.a. opfordres forældrene til at se på det sammen med deres barn.
- Vi videregiver informationer til forældrene såfremt der har været en episode der kræver ekstra uddybning. Forældre eller medarbejdere kan altid tage kontakt og aftale en dialog om barnets hverdag.
- Forældre inviteres ca en gang årligt til en samtale om barnets hverdag.

6 UDVIKLINGSPLANER

Børnehuset Ulleruphave har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.